

CENTRUL DE DREPT
AL FEMEILOR

CUM RELATĂM DESPRE VIOLENȚA ÎN FAMILIE?

Ghid practic pentru jurnaliști

Acest ghid a fost tipărit grație suportului financiar al Suediei.

CE ESTE VIOLENȚA ÎN FAMILIE?

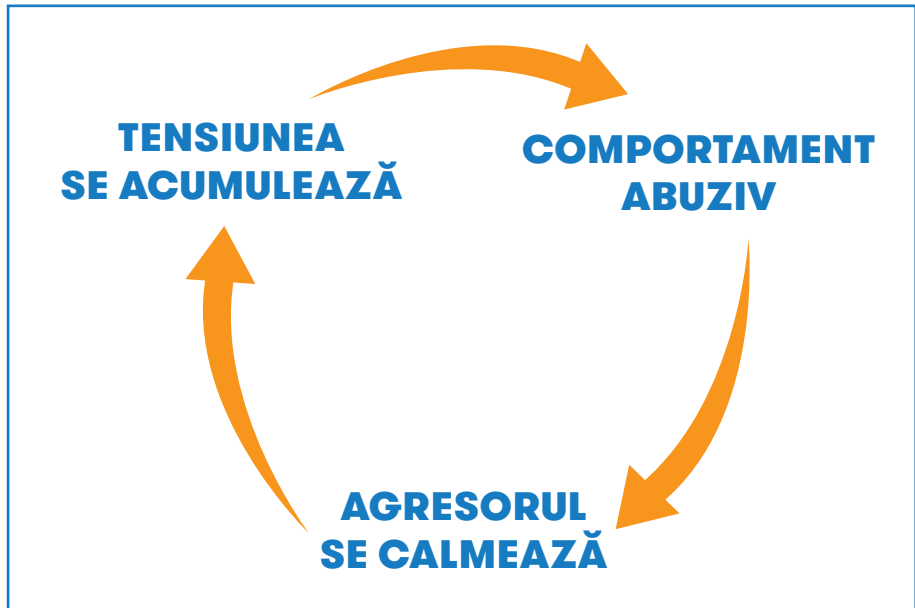
Violența poate fi de natură **fizică, psihologică, sexuală, economică** sau **spirituală**. Violența se poate întâmpla oricui. De cele mai multe ori, sunt afectate femeile: tinere sau bătrâne, căsătorite sau într-o relație, cu copii sau fără, bogate sau sărace, care au serviciu sau sunt casnice.

Agresorul poate fi **soțul, fostul soț, partenerul** sau **fostul partener**, precum și un **alt membru de familie**.

Violența poate avea mai multe forme:

- **violența fizică:** îmbrânciri, palmuiri, loviri cu/de obiecte, lovituri cu picioarele sau cu pumnul, tragere de păr, izbirea victimei de pereți sau de mobilă, sugrumarea, mușcături etc.
- **violența psihologică:** umiliri și critici jignitoare, înjurături, batjocorire, amenințări cu bătaia, amenințare că o să îi ia copiii, folosirea copiilor pentru a trezi sentimente de vină sau neglijare, impunerea voinței ori a controlului, intimidarea, inclusiv prin utilizarea tehnologiei informației și/sau a comunicațiilor electronice.
- **violența sexuală:** constrângerea la relații sexuale nedorite, etc.
- **violența economică:** interzicerea de a lucra și a avea propriul venit, interzicerea de a se folosi de averea comună, de a avea bani proprii, lipsire de mijloace de existență, precum hrană, medicamente etc.
- **violența spirituală:** interzicerea, limitarea accesului la valorile spirituale sau culturale: de a vorbi o limbă, de a respecta anumite tradiții sau obiceiuri, de a practica o religie, etc.

Violența în familie are un **caracter ciclic**, care nu se oprește de la sine. După **”exploziile de violență”** vine o perioadă de împăcare, momente în care agresorul promite că **”nu se va mai întâmpla”** după care vine o altă **”furtună”**. Cu timpul, actele de violență devin tot mai frecvente și mai grave, iar perioadele blânde devin tot mai scurte sau dispar cu totul și ciclul de violență continuă.

Violența apare atunci când o persoană obține și menține **puterea și controlul** asupra unei alte persoane, în cadrul unei relații intime. Este un **model de comportament**, în care partenerul intim aplică violența fizică, constrângerea, amenințările, intimidarea, izolarea și abuzul emoțional, sexual și economic pentru a controla sau schimba comportamentul celuilalt partener.

Cercul Puterii și Controlului demonstrează relația dintre violența fizică, cea sexuală și intimidarea, coerciția și manipularea soției și copiilor care sunt deseori folosiți de abuzator. Abuzatorul folosește aceste tactici pentru a menține puterea și controlul obținut prin violența fizică și sexuală. Chiar și un singur incident de violență fizică sau amenințare cu violența fizică poate fi suficient pentru instalarea puterii și controlului asupra partenerii. De exemplu, un abuz verbal urmat de un abuz fizic dispune de pericolul producerii unui nou abuz fizic și astfel ar putea să fie suficient pentru a asigura puterea și controlul abuzatorului chiar și fără aplicarea violenței fizice propriu-zise.

Violența în familie încalcă direct dreptul la viață, la integritate fizică și psihică, la libertate și la siguranța femeii.

CUM RELATĂM DESPRE VIOLENȚA ÎN FAMILIE?

10 de "NU" care ajută să ocolim dificultățile jurnalistice

Cel mai bun ghid pentru un reporter este experiența, exercițiul, încercările, discuțiile, documentările și uneori greșelile proprii. De ce avem nevoie de un ghid?

Există o cale mai directă: experiența altora. Dacă învățăm din greșelile altora, le diminuăm pe ale noastre, dacă pornim de la experiența altora - avansăm mai repede. Jurnaliștii adevărați vor să fie buni, iar consumatorii de media vor ca jurnaliștii să nu greșească. Iată 10 reguli care încep cu "NU" și se termină cu bine pentru cei care le respectă.

- 1. NIMENI NU E MAI PRESUS DE LEGE.** Atunci când identificăm un caz de violență, ținem cont de prevederile legale naționale și internaționale. Violența este o crimă, nu un scandal privat, nu un caz neimportant. Consultăm Declarația ONU privind Eliminarea Violenței împotriva Femeilor (1993); Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice; Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie; Codul Penal; Codul Familiei. Acestea și multe alte acte legale confirmă faptul că violența în familie este o încălcare a legii.
- 2. STEREOTIPURILE NU SUNT LEGI.** Mulți dintre participanții și martorii la actele de violență vor relata că și victima are partea ei de vină (trebuia să asculte, să se îmbrace adecvat, să facă lucrul casnic bine, să tacă). Vina se stabilește doar în baza legii, nu a stereotipurilor. Nu blamăm persoanele implicate în cazurile de violență în familie, nu atacăm victimele, nu căutăm justificări pentru agresori, nu dăm lecții de viață.

3. SENZAȚIONALIZAREA NU E UN PRINCIPIU JURNALISTIC. Titlurile pline de "sânge", "decapitări", "lovituri de cuțit", „lacrimi și suferință” atrag mulți cititori. Dar cu ce rămân ei după ce au citit articolul? Cu senzația că: violența ucide, abuzatorii înving, crimele domestice sunt inevitabile, asta e soarta femeii, învinge cel care deține forța fizică? Dacă singurii cititori ai unui asemenea articol ar fi părinții, copiii, frații și surorile noastre, noi cum l-am scrie? L-am face informativ, cu indicarea exactă a faptelor și a drepturilor lezate, cu calificări oferite de persoane competente.

4. NU SUBESTIMĂM RISCURILE. Când relatăm despre crime, evaluăm riscurile posibile în perioada documentării, dar și după publicare. Când discutăm cu potențialul abuzator, cum ne comportăm, ce limbaj folosim? Când discutăm cu persoana care a supraviețuit violenței, ce traume putem să îi mai cauzăm? Când vorbim despre copiii ei, ce detalii putem folosi? Când publicăm date despre identitatea participanților la actul de violență, ce consecințe ar putea urma? Răspunsurile sunt în GHIDUL DE STIL CU NORME ETICE PENTRU JURNALIȘTI elaborat de API (Anexa2). <https://www.consiliul-depresa.md/ro/page/ghiduri-publicatii>

5. VIOLENȚA NU ÎNCEPE DE LA VICTIMĂ ȘI NU SE TERMINĂ CU VICTIMA. Un caz de violență în familie are loc din cauza abuzatorului și agresorului. Ei trebuie să fie parte a istoriilor jurnalistice. Responsabilitatea lor, posibilitățile de corectare pentru abuzatori, răspunsul lor la actele legale - toate trebuie să ajungă în istoriile despre violența în familie.

6. REPORTERUL NU ESTE POLIȚIST, NICI PROCUROR. Reporterul nu acuză, nu condamnă, nu sugerează pedepse. El întreabă și citează instituțiile abilitate cu responsabilitatea de a elucida asemenea cazuri: polițistul de sector, și după caz – superiorii acestuia, procurorii locali sau Procuratura Generală, primarul, asistentul social, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și alte autorități publice locale și naționale, abilitate cu responsabilități în prevenirea și combaterea violenței în familie.

- 7. SPECIALIȘTII ȘTIU, DAR NU AJUNG ÎN PRESĂ SINGURI.** Violența în familie este documentată pe parcursul multor ani de către organizații neguvernamentale implicate în analiza fenomenului, elaborarea legislației, susținerea juridică, psihologică, materială a victimelor. Experti în drept, psihologie, și alte domenii conexe abuzului și violenței în familie sunt interesați să comunice cu reporterii despre experiențele și tendințele fenomenului violenței în familie în Moldova și în străinătate. Reporterii sunt bineveniți cu întrebări la Centrul de Drept al Femeilor: <http://cdf.md>
- 8. BAZELE DE DATE NU CONȚIN DOAR CIFRE, CI ȘI ISTORII.** Există o mulțime de date deschise, care pot ajuta jurnaliștii să scrie texte interesante și argumentate despre violența în familie: bazele de date segregate pe gen ale Biroului Național de Statistică, datele MAI și ale Procuraturii, Baza de hotărâri judiciare ale Instanțelor din Moldova, Rapoartele Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Studiile ONG-urilor, datele acumulate de organizații specializate din lume, inclusiv ONU, UNFPA, UN Women.
- 9. JURNALISMUL NU SE FACE DOAR ÎN NOIEMBRIE.** Există în luna noiembrie o decadă în care întreaga societate își amintește de victimele violenței în familie, inițiind marșuri, acțiuni publice, postări și declarații. În noiembrie reporterii produc mai multe știri despre violența în familie decât în alte perioade ale anului, dar cazurile de violență se întâmplă în fiecare zi. Redacțiile și reporterii își pot face un calendar tematic propriu, pentru o abordare sistemică și consecventă a problemei.
- 10. ABORDARE CONSTRUCTIVĂ.** Violența în familie este o crimă, una destul de frecventă. Dacă vom relata despre fiecare act de violență care se întâmplă zilnic în familiile din Moldova, s-ar putea să umplem zilnic buletinele de știri și paginile ziarelor doar cu aceste teme. Dar există și o altă abordare, să comunicăm despre cazurile soluționate, instituțiile și specialiștii care își fac bine munca, victimele și supraviețuitoarele care au depășit impasul, infractorii care sunt pedepsiți, organizații care muncesc cu infractorii pentru reabilitarea acestora, bune practici, istorii de succes, exemple cu început dramatic și final constructiv. Nu crimele trebuie multiplicat, ci lecțiile învățate din abordarea profesionistă și implicarea adecvată a societății.

Alina RADU,
jurnalistă, expertă de gen

DESPRE CENTRUL DE DREPT AL FEMEILOR

CENTRUL DE DREPT AL FEMEILOR este o organizație non-guvernamentală înființată în 2009 de un grup de femei-juriste din Republica Moldova care promovează egalitatea de șanse dintre femei și bărbați și contribuie la prevenirea și combaterea violenței în familie și violenței împotriva femeilor în Moldova. Totodată organizația oferă gratuit servicii holistice de asistență și protecție a femeilor victime ale violenței în familie și se implică în procesul de ajustare a legislației la standardele europene, pledând pentru recunoașterea, respectarea și apărarea drepturilor femeilor în calitate de drepturi ale omului.

DE CE VIOLENȚA ÎN FAMILIE ȘI VIOLENȚA ÎN BAZĂ DE GEN?

Violența împotriva femeilor și violența în familie este larg răspândită în Republica Moldova. Estimările sugerează că mai mult de 63% dintre femei și fete cu vârsta între 15-65 ani au fost expuse cel puțin unei forme de violență în timpul vieții lor. Inegalitatea de gen, atitudinile și stereotipurile de gen, fiind adânc înrădăcinate în societatea noastră, le determină pe femei să accepte și să tolereze violența. Conform datelor studiului „Bărbații și egalitatea de gen în Republica Moldova” în baza metodologiei IMAGES, doar 8,4 % dintre femeile abuzate au semnalat cazurile la poliție, motivul fiind gradul redus de mulțumire față de intervenția poliției. Acest lucru înseamnă că mii de femei și copiii acestora trăiesc într-un mediu traumatizant, depind economic de agresor, nu au o rețea de suport și drept rezultat perpetuează violența de la o generație la alta. În Republica Moldova, în anii 2022-2023, 45 de femei și-au pierdut viața, devenind victime ale femucidului, conform datelor Rapoartelor de analiză a cazurilor examinate de Comisia de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor.

CE SERVICII OFERIM?

La CDF serviciile sunt centrate pe victimă. În funcție de necesități, oferim:

Asistență juridică primară și calificată:

- Informare despre măsurile de protecție prevăzute de lege
- Ajutor în obținerea Ordinului de Restricție de Urgență și Ordonanței de Protecție
- Asistență la întocmirea plângerilor, cererilor și demersurilor la poliție, procuratură, în instanța de judecată sau alte instituții competente
- Consiliere pe durata gestionării cazului
- Reprezentarea intereselor în instanța de judecată și în organele de drept

Asistență psihologică:

- Consiliere psihologică
- Terapie de grup

Asistență socială:

- Identificarea unui adăpost temporar
- Suport în perioada de criză (acoperirea necesităților primare)
- Informare și facilitarea accesului la serviciile sociale conform necesităților
- Suport în vederea soluționării dificultăților ce implică copiii

Asistență în procesul de abilitare economică:

- Consiliere vocațională
- Acordarea accesului la oportunități generatoare de venit
- Asistență și mentorat în procesul de abilitare economică
- Suport în căutarea unui loc de muncă
- Implicarea în activități de terapie ocupațională

Oricine trebuie să știe că:

- are dreptul de a trăi în siguranță în propria casă;
- violența nu poate fi justificată;
- vina aparține în totalitate agresorului;
- poate rupe cercul violenței;
- poate fi ajutată se depășească situația de criză.

ÎMPREUNĂ SCHIMBĂM VIAȚI!

În fiecare lună, circa **100 de femei** fac un pas important în viața lor. Uneori, acest pas este ultima lor speranță că vor fi auzite, înțelese și susținute. În fiecare lună, circa **100 de femei** aleg să nu mai tolereze violența în familie și apelează la serviciile CDF pentru a primi ajutorul specialiștilor.

Oferim acestor femei asistență juridică, psihologică, socială și oportunități de abilitare economică pentru a păși cu încredere în ziua de mâine. Suportul nostru este gratuit și confidențial! Și tu poți ajuta o femeie și copiii din Moldova.

DONEAZĂ

Donează pentru a sprijini victimele violenței domestice. Fiecare donație este o șansă pentru aceste femei să-și refacă viața.

**Fiecare donație crește puterea
comunității noastre.**

Redirecționează **2%** către
Centrul de Drept al Femeilor

Cod fiscal: **1009620003366**

LINIA VERDE – 0800 80000
APEL GRATUIT PENTRU CONSILIERE JURIDICĂ

**CENTRUL DE DREPT
AL FEMEILOR**

Centrul de Drept al Femeilor (CDF)

Str. M. Kogălniceanu, nr. 76
MD 2009, Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+373) 22 811 999
Mobil: (+373) 68 855 050
Email: office@cdf.md
www.cdf.md